

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. balandžio 26 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — Direktyva 2003/109/EB — Trečiųjų šalių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statusas — Prašymas suteikti ilgalaikio gyventojų statusą — Trečiosios šalies piliečio, jau įgijusio ilgalaikio gyventojų statusą vienoje valstybėje narėje, ar jo šeimos nario prašymas dėl leidimo apsigyventi antroje valstybėje narėje — Kompetentingų institucijų reikalaujamų rinkliavų dydis — Neproporcingumas — Kliūtis pasinaudoti teise apsigyventi“

Byloje C-508/10

dėl 2010 m. spalio 25 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama M. Condou-Durande ir R. Troosters, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Nyderlandų Karalystę, atstovaujama C. Wissels ir J. Langer,

atsakovę,

palaikomą

Graikijos Respublikos, atstovaujamos T. Papadopoulou, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

įstojusios į bylą šalies,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai U. Løhmus, A. Rosas, A. Ó Caoimh (pranešėjas) ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas Y. Bot,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2012 m. sausio 19 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: olandų.

priima šį

Sprendimą

1. Ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, jog reikalaujama, kad trečiųjų šalių piliečiai ir jų šeimos nariai, kurie prašo suteikti ilgalaikio gyventojų statusą, sumokėtų per dideles ir neteisingas rinkliavas, Nyderlandų Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvą 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, 2004, p. 44; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 272) ir dėl to taip pat neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 258 straipsnį.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aktai

Direktyva 2003/109

2. Direktyvos 2003/109, kuri buvo priimta remiantis EB 63 straipsnio 3 ir 4 punktais, 2, 3, 6, 9, 10 ir 18 konstatuojamosios dalys išdėstytos taip:

„(2) Europos Vadovų Taryba savo specialiajame susitikime Tamperėje 1999 m. spalio 15 ir 16 d. pareiškė, kad trečiųjų šalių piliečių juridinis statusas turėtų būti derinamas su valstybių narių piliečių statusu, ir kad tam tikrą laikotarpį, kurį reikėtų nustatyti, valstybėje narėje teisėtai gyvenančiam ir turinčiam ilgalaikio gyventojų leidimą toje valstybėje narėje asmeniui būtų suteiktos tam tikros vienodos teisės, kurios kaip galima labiau atitinka Europos Sąjungos piliečių turimas teises.

(3) Ši direktyva gerbia pagrindines teises ir laikosi visų pirma Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje bei Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijoje nustatytų principų.

<...>

(6) Pagrindinis kriterijus, kad būtų suteiktas ilgalaikio gyventojų statusas turi būti gyvenimo valstybės narės teritorijoje trukmė. <...>

<...>

(9) Atsisakymas suteikti ilgalaikio gyventojų statusą neturėtų būti grindžiamas ekonominiais sumetimais, ir jie netaikomi turinčiais įtakos atitinkamoms sąlygoms.

(10) Turi būti priimtos taisyklės, nustatančios pareiškimų ilgalaikio gyventojų statusui gauti nagrinėjimo darbo tvarką. Ši tvarka turi būti veiksminga ir lengvai taikoma, ji turi atsižvelgti į įprastinį valstybių narių administracijos institucijų darbo krūvį, ji taip pat turi būti skaidri ir teisinga, siekiant suteikti pakankamą teisinį aiškumą su ja susijusiems asmenims. Ji neturi būti kliudymo naudotis teise apsigyventi priemone.

<...>

(18) Sąlygų, pagal kurias trečiųjų šalių piliečiai, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, gali įgyti teisę gyventi kitoje valstybėje narėje, sukūrimas turėtų veiksmingai prisidėti kuriant vidaus rinkos erdvę, kurioje užtikrintas laisvas asmenų judėjimas. Tai taip pat galėtų tapti reikšmingu mobilumo faktoriumi, ypač Sąjungos darbo rinkoje.“

3 Iš Direktyvos 2003/109 1 straipsnio matyti, kad ji įtvirtina:

„<...>

- a) sąlygas, kuriomis valstybė narė suteikia ilgalaikio gyventojų statusą jos teritorijoje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams ir panaikina tokį statusą, bei su tokiu statusu susijusias teises; ir
- b) ilgalaikio gyventojų statusą turinčių trečiųjų šalių piliečių apsigyvenimo sąlygas kitoje valstybėje narėje, nei toje, kuri suteikė tokį statusą.“

4 Direktyvos 2003/109 II skyrius susijęs su ilgalaikio gyventojų statuso valstybėje narėje įgijimu.

5 Pagal šios direktyvos 4 straipsnį, kuris įtvirtintas minėtame II skyriuje, valstybės narės suteikia ilgalaikio gyventojų statusą trečiųjų šalių piliečiams, kurie prieš pat paduodami atitinkamą pareiškimą yra penkerius metus teisėtai ir nuolat pragyvenę jos teritorijoje.

6 Šios direktyvos 5 straipsnyje numatytos ilgalaikio gyventojų statuso įgijimo sąlygos. Pagal šio straipsnio 1 dalies a ir b punktus valstybės narės turi reikalauti, kad trečiųjų šalių piliečiai įrodytų, jog jie patys ir nuo jų priklausomi šeimos nariai turi, pirma, pastovių ir reguliarių išteklių, kurių pakanka patiems išsilaikyti ir išlaikyti savo šeimos narius, nesikreipiant į atitinkamos valstybės narės socialinės pagalbos sistemą bei, antra, sveikatos draudimą, apimančią visas rizikos rūšis, kurios paprastai numatomos atitinkamos valstybės narės piliečių draudime.

7 Minėto 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog valstybės narės gali pareikalauti, kad trečiųjų šalių piliečiai tenkintų nacionalinėje teisėje numatytas integracijos sąlygas.

8 Pagal Direktyvos 2003/109 7 straipsnio 1 dalį norėdamas gauti ilgalaikio gyventojų statusą trečiosios šalies pilietis turi pateikti pareiškimą tos valstybės narės, kurioje jis gyvena, kompetentingoms institucijoms, pridėdamas nacionalinės teisės aktuose nurodytus dokumentinius įrodymus, įrodančius, kad jis tenkina šios direktyvos 4 ir 5 straipsnyje nustatytas sąlygas.

9 Minėtos direktyvos 8 straipsnio „Ilgalaikio gyventojų leidimas gyventi EB“ 2 dalyje numatyta:

„Valstybės narės ilgalaikiams gyventojams išduoda ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi EB. Leidimas galioja ne mažiau nei penkerius metus; pasibaigus galiojimo laikui, jis, jei to reikalaujama, pateikus pareiškimą, automatiškai pratęsiamas.“

10 Direktyvos 2003/109 III skyrius susijęs su trečiosios šalies piliečio, turinčio ilgalaikio gyventojų statusą, teise gyventi kitos valstybės narės teritorijoje nei tos, kuri jam suteikė šį statusą, bei su jo šeimos narių teise gyventi šioje kitoje valstybėje narėje.

11 Šios direktyvos 14 straipsnio, kuris įtvirtintas minėtame III skyriuje, 2 dalyje nustatyta:

„Ilgalaikis gyventojas gali apsigyventi antroje valstybėje narėje šiais pagrindais:

- a) vykdydamas ekonominę veiklą samdomo arba savarankiško darbo pagrindais;
- b) studijų arba profesinio mokymo tikslais;
- c) kitais tikslais.“

- 12 Minėtos direktyvos 15 straipsnio 1 dalyje, kuri susijusi su gyvenimo antroje valstybėje narėje sąlygomis, numatyta, kad atvykęs į antros valstybės narės teritoriją ilgalaikis gyventojas kaip galima greičiau ir ne vėliau kaip praėjus trims mėnesiams po atvykimo tos valstybės narės kompetentingoms institucijoms pateikia pareiškimą išduoti leidimą gyventi.
- 13 Direktyvos 2003/109 16 straipsnyje nustatytos sąlygos, susijusios su ilgalaikio gyventojų šeimos narių, kuriems leista jį lydėti ar pas jį atvykti, gyvenimu antroje valstybėje narėje. Jame atskiriamos pirmoje valstybėje, kuri suteikė ilgalaikio gyventojų statusą, jau sudarytos šeimos, kurioms taikomos šios direktyvos 16 straipsnio 1 ir 2 dalys, ir pirmoje valstybėje narėje nesudarytos šeimos. Pastaruoju atveju pagal to paties straipsnio 5 dalį taikoma 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyva 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224).
- 14 Direktyvos 2003/109 19 straipsnio „Pareiškimų nagrinėjimas ir leidimų gyventi išdavimas“ 2 ir 3 dalyse numatyta:
- „2. Jei įvykdytos 14, 15 ir 16 straipsniuose nurodytos sąlygos, antroji valstybė narė, atsižvelgdama į 17 ir 18 straipsnių nuostatas, susijusias su viešąja tvarka, visuomenės saugumu ir visuomenės sveikata, ilgalaikiam gyventojui išduoda pratęsiamą leidimą gyventi. <...>
3. Antroji valstybė narė ilgalaikio gyventojų šeimai išduoda pratęsiamus leidimus gyventi, galiojančius tokį patį laikotarpį [laikotarpį], kaip ir ilgalaikiam gyventojui išduotas leidimas.“

Direktyva 2004/38/EB

- 15 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46), kuri buvo priimta remiantis EB 12, EB 18, EB 40, EB 44 ir EB 52 straipsniais, 25 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad visi šio straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai, t. y. registracijos sertifikatas, nuolatinį gyvenimą šalyje patvirtinantis dokumentas, paraiškos šeimos nario leidimo gyventi šalyje kortelei gauti pateikimą patvirtinantis sertifikatas, leidimo gyventi šalyje kortelė ar nuolatinio gyvenimo šalyje leidimo kortelė, „išduodami nemokamai arba už mokestį, neviršijantį nustatyto šalies piliečiams už panašius dokumentų išdavimą“.

Nacionalinės teisės aktai

- 16 2000 m. lapkričio 23 d. Įstatymo dėl Užsieniečių įstatymo naujos redakcijos (*Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet*, Stb. 2000, Nr. 495, toliau – VW) 24 straipsnio 2 dalyje numatyta:
- „Ministro nustatytais atvejais ir remiantis jo priimtomis taisyklėmis užsienietis turi sumokėti rinkliavą dėl jo prašymo tvarkymo. Dėl šio tikslo ministras taip pat gali numatyti, kad užsienietis turi sumokėti atitinkamą rinkliavą jam išduodant dokumentą, patvirtinantį jo teisėtą gyvenimą šalyje. Nesumokėjus į prašymą neatsižvelgiama arba dokumentas nėra išduodamas.“
- 17 VW 24 straipsnio 2 dalis yra įgyvendinta 2000 m. Užsieniečių reglamento (*Voorschrift Vreemdelingen 2000*, toliau – VV) 3.34–3.34i straipsniuose.

- 18 Šiuose 3.34–3.34i straipsniuose nustatytos tokio dydžio rinkliavos, kurias turi sumokėti trečiųjų šalių piliečiai, išskyrus Turkijos piliečius, kai jie prašo leidimo apsigyventi:

Prašymo rūšis	Suma EUR	Teisės akto nuostata
Ilgalaikio gyventojų statusas	201	VV 3.34g straipsnio 1 dalis
Leidimas apsigyventi, be kita ko, veiklai vykdyti ar studijuoti	433	VV 3.34 straipsnio 2 dalies a punktas
Leidimas apsigyventi dėl kitų priežasčių	331	VV 3.34 straipsnio 2 dalis
Leidimas apsigyventi kartu atvykstantiems šeimos nariams	188	VV 3.34 straipsnio 2 dalies c punktas
Šeimos susijungimas / šeimos sudarymas – kartu neatvykstantys šeimos nariai	830	VV 3.34 straipsnio 2 dalies b punktas

- 19 VV 3.34 f straipsnyje numatytas galimas atleidimas nuo rinkliavų, jei tai pateisinama remiantis 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsniu. Šios VV nuostatos 3 dalis išdėstyta taip:

„Nukrypstant nuo 3.34 c straipsnio b punkto, užsienietis, kuris nėra Bendrijos pilietis, nemoka rinkliavų už prašymo pakeisti leidimą gyventi nagrinėjimą, kai kalbama apie [VW] 14 straipsnyje numatytą leidimą gyventi, išduotą dėl [VV] 3.4 straipsnio 1 dalies a punkte numatyto gyvenimo, jei šis užsienietis to prašo ir tai pateisinama atsižvelgiant į [minėtos konvencijos] 8 straipsnį ir jei jis įrodo, kad neturi pakankamai išteklių sumokėti šių rinkliavų.“

Ikiteisminė procedūra

- 20 Kadangi Komisija gavo trečiųjų šalių piliečių skundų dėl rinkliavų rinkimo, numatyto Nyderlandų teisės aktuose leidimų gyventi išdavimo šiems piliečiams srityje, 2007 m. lapkričio 30 d. ji paprašė Nyderlandų valdžios institucijų paaiškinimo.
- 21 2008 m. vasario 7 d. laiške jos pateikė savo taikytinų teisės aktų aiškinimą. Jos neginčijo iš šių piliečių imamų rinkliavų dydžio, tačiau nurodė, kad Direktyvoje 2003/109 nereguluojamas rinkliavų dydžio klausimas, dėl to valstybėms narėms priklauso kompetencija šiuo klausimu.
- 22 Šiomis aplinkybėmis 2008 m. birželio 27 d. Komisija nusiuntė Nyderlandų Karalystei oficialų pranešimą, kuriame pažymėjo, kad iš trečiųjų šalių piliečių, kurie naudojami Direktyvoje 2003/109 įtvirtintomis teisėmis, reikalaujamos rinkliavos turi būti teisingos. Šiomis rinkliavomis jokia būdu negalima atgrasyti šių piliečių nuo naudojimosi teisėmis pagal šią direktyvą, jeigu jie tenkina minėtoje direktyvoje įtvirtintas sąlygas. Net manant, kad šių piliečių prašymų nagrinėjimo faktinės išlaidos yra didesnės nei Sąjungos piliečių prašymų nagrinėjimo faktinės išlaidos, Nyderlandų Karalystės reikalaujamų rinkliavų dydis yra neproporcingas.
- 23 Manydama, kad Nyderlandų Karalystės atsakymas į šį oficialų pranešimą nebuvo patenkinamas, 2007 m. kovo 23 d. Komisija šiai valstybei narei išsiuntė pagrįstą nuomonę, kurioje nurodė per du mėnesius nuo jos gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.
- 24 2009 m. gegužės 25 d. laišku Nyderlandų Karalystė atsakė į minėtą pagrįstą nuomonę ir vėl nurodė valstybių narių kompetenciją rinkti rinkliavas įgyvendinant Direktyvą 2003/109, vis dėlto su sąlyga, kad dėl šio rinkimo nebūtų visiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti pagal direktyvą suteiktomis teisėmis. Anot šios valstybės narės, Nyderlandų teisės aktuose nustatytais rinkliavų dydžiais, apskaičiuotais remiantis faktinėmis formalumų tvarkymo sąnaudomis, atitinkamiems trečiųjų šalių piliečiams netrukdoma naudotis jų teisėmis.

- 25 Šiomis aplinkybėmis Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.
- 26 2011 m. balandžio 12 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Graikijos Respublikai buvo leista įstoti į bylą palaikyti Nyderlandų Karalystės reikalavimus.

Dėl ieškinio

Dėl ieškinio priimtimumo

Šalių argumentai

- 27 Nyderlandų Karalystė tvirtina, kad ieškinį reikia atmesti kaip nepriimtina.
- 28 Pirma, Komisija nesiremia jokia konkrečia Direktyvos 2003/109 nuostata. Šios direktyvos 10 konstatuojamoji dalis, kuria iš esmės Komisija grindžia savo ieškinį, neturi privalomos teisinės vertės ir ja nesukuriama savarankiškų pareigų. Nors tiesa, kad Komisija taip pat nurodo EB 10 straipsnyje (dabar – ESS 4 straipsnio 3 dalis) numatytą lojalaus bendradarbiavimo pareigą, ji papildomai nepaaiškino, kaip kaltinimai, susiję su nagrinėjamomis rinkliavomis, yra pagrįsti šia nuostata.
- 29 Be to, Nyderlandų Karalystė tvirtina, kad ikiteisminėje stadijoje Komisija niekada nesirėmė kaltinimu, kad Nyderlandų teisės aktai prieštarauja minėtos direktyvos sistemai, struktūrai ar prasmei. Nors šiuo klausimu būtų nuspręsta, kad Komisija turi teisę pateikti tokį kaltinimą vėlesnėje proceso dėl ieškinio dėl išpareigojimų neįvykdymo stadijoje, ši valstybė narė tvirtina, kad atvirkščiai nei 2001 m. lapkričio 29 d. Sprendime *Komisija prieš Italiją* (C-202/99, Rink. p. I-9319), kuriame Teisingumo Teismas priėmė tokį kaltinimą, nagrinėjamame ieškinyje jokia privaloma Sąjungos teisės nuostata nebuvo nurodyta.
- 30 Antra, Nyderlandų Karalystė ginčija Komisijos pareikšto ieškinio apimtį tiek, kiek, Nyderlandų Karalystės nuomone, ieškinio reikalavimuose Komisija nurodė tik rinkliavas, kurios reikalaujamos iš trečiųjų šalių piliečių už Direktyvos 2003/109 II skyriuje numatyto ilgalaikio gyventojų statuso suteikimą. Taigi šis ieškinyje negali apimti rinkliavų, reikalaujamų už prašymus, pateiktus pagal Direktyvos 2003/109 III skyrių.
- 31 Šiomis aplinkybėmis minėta valstybė narė mano, kad Komisijos ieškinyje turi būti pripažintas nepriimtinas.
- 32 Komisija ginčija Nyderlandų Karalystės nepriimtimumu pagrįstą prieštaravimą. Pirma, ieškinyje, kuriuo siekiama pripažinti, kad Nyderlandų teisės aktais prieštaraujama direktyvos sistemai, struktūrai ar prasmei, yra tikrai priimtinas, kaip minėtame Sprendime *Komisija prieš Italiją* nusprendė Teisingumo Teismas. Antra, Komisija tvirtina, kad, neatsižvelgiant į ieškinio reikalavimuose išdėstytą Komisijos prieštaravimų dėl Nyderlandų teisės aktų santrauką, ši valstybė narė galėjo tiksliai nustatyti šios institucijos ieškinio apimtį. Tai, kad per ikiteisminę procedūrą Nyderlandų Karalystė galėjo pateikti detalius paaiškinimus ir gynybos pagrindus, susijusius su visais Komisijos kaltinimais, taip pat įrodo šio teiginio pagrįstumą.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 33 Pirmiausia primintina, kad byloje dėl išpareigojimų neįvykdymo ikiteisminės procedūros paskirtis yra suteikti suinteresuotai valstybei narei galimybę, pirma, įvykdyti iš Europos Sąjungos teisės kylančius išpareigojimus ir, antra, tinkamai apsiginti nuo Komisijos pareikštų kaltinimų (2004 m. spalio 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-340/02, Rink. p. I-9845, 25 punktas).

- 34 Todėl pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dalyką apibrėžia šioje nuostatoje numatyta ikiteisminė procedūra. Šios procedūros teisėtumas yra pagrindinė garantija, ESV sutartimi nustatyta ne tik atitinkamos valstybės narės teisėms apsaugoti, bet ir tam, kad būtų užtikrinta, jog galimame teisiniame procese ginčas bus aiškiai apibrėžtas (žr. 2001 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-1/00, Rink. p. I-9989, 53 punktą ir 2010 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-160/08, Rink. p. I-3713, 42 punktą).
- 35 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnį ir jo Procedūros reglamento 38 straipsnio 1 dalies c punktą Komisija ieškiniuose, pareikštuose pagal SESV 258 straipsnį, privalo nurodyti konkrečius kaltinimus, kuriais remdamasis Teisingumo Teismas priima sprendimą, ir bent trumpai išdėstyti teises ir faktines aplinkybes, kuriomis grindžiami šie kaltinimai (žr., be kita ko, 1990 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-347/88, Rink. p. I-4747, 28 punktą ir 2005 m. birželio 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-456/03, Rink. p. I-5335, 23 punktą).
- 36 Darytina išvada, kad Komisijos ieškinyje turi būti nuosekliai ir išsamiai išdėstytos priežastys, dėl kurių Komisija buvo įsitikinusi, jog atitinkama valstybė narė neįvykdė vieno iš įsipareigojimų pagal sutartis.
- 37 Kalbant apie nagrinėjamą ieškinį, reikia konstatuoti, kad jame aiškiai išdėstytos faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis jis grindžiamas. Iš tiesų iš ikiteisminės procedūros ir, be kita ko, iš Komisijos Nyderlandų Karalystei išsiųstos pagrįstos nuomonės ir jos ieškinio, matyti, kad ši institucija iš esmės tvirtina, jog įgyvendinant Direktyvą 2003/109 šios valstybės narės reikalaujamomis neproporcingo dydžio rinkliavomis pažeidžiamas šios direktyvos tikslas ir kliudoma naudotis direktyvoje šiems piliečiams įtvirtintomis teisėmis.
- 38 Tiesa, ieškinyje Komisija nesiekė įrodyti, kad Nyderlandų Karalystė pažeidė konkrečią Direktyvos 2003/109 nuostatą, bet atvirkščiai, remdamasi šios direktyvos konstatuojamosiomis dalimis, tvirtino, kad ši valstybė narė pažeidė jos bendrą struktūrą, prasmę, tikslą ir dėl to – ir šios direktyvos veiksmingumą.
- 39 Vis dėlto Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad kai Komisija tvirtina, jog nacionalinės teisės aktai prieštarauja direktyvos sistemai, struktūrai ar prasmei, ir dėl to atsiradusio Sąjungos teisės pažeidimo negalima susieti su šios direktyvos konkrečiomis nuostatomis, vien dėl šios priežasties jos ieškinyje negali būti laikomas nepriimtiniu (minėto 2001 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 23 punktas).
- 40 Kaip generalinis advokatas pabrėžė išvados 38 punkte, dublike nurodydama pirmesniame punkte minėtą sprendimą Komisija siekė atsakyti į atsiliepime į ieškinį Nyderlandų Karalystės pateiktą nepriimtimumo pagrindą, ir tai nėra įsipareigojimų neįvykdymo objekto pakeitimas, prieštaraujantis SESV 258 straipsnio reikalavimams.
- 41 Taip pat reikia pažymėti, kad nagrinėjamu atveju minėta valstybė narė galėjo tinkamai nurodyti gynybos pagrindus, susijusius su visais Komisijos kaltinimais, neatsižvelgiant į glaustą jos ieškinio reikalavimų tekstą.
- 42 Iš tiesų oficialiame pranešime, pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje Komisija aiškiai nurodė ne tik trečiųjų šalių piliečių, prašančių suteikti ilgalaikio gyventojų statusą, padėtį, kuriai taikomas Direktyvos 2003/109 II skyrius, bet ir trečiųjų šalių piliečių, jau įgijusių šį statusą kitoje valstybėje narėje ir prašančių suteikti teisę apsigyventi Nyderlandų teritorijoje sau patiems ar jų šeimos nariams, padėtį, kuri reguliuojama šios direktyvos III skyriuje. Be to, ieškinio apimtį galima labai aiškiai nustatyti iš pagrįstos nuomonės išvadų, iš kurių matyti, kad cituodama minėtos direktyvos 7, 8, 15 ir 16 straipsnius Komisija siekė nurodyti rinkliavas, reikalaujamas už prašymus dėl leidimų apsigyventi, kuriems taikomas tiek direktyvos II skyrius, tiek jos III skyrius.

- 43 Remiantis tuo, kad ieškinio reikalavimuose nurodyta tik tai, kad „trečiųjų šalių piliečiai ir jų šeimos nariai, kurie prašo suteikti ilgalaikio gyventojų statusą, sumokėtų per dideles ir neteisingas rinkliavas“, negali būti laikoma, jog ieškinio apimtis yra apribota tik trečiųjų šalių piliečių prašymais, kuriems taikomas Direktyvos 2003/109 II skyrius ir už kuriuos kompetentingos Nyderlandų institucijos ima 201 EUR, nes iš ieškinio reikalavimų, skaitomų kartu su jo motyvais, matyti, kad jis yra taip pat susijęs su iš trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių, kuriems taikomas tos pačios direktyvos III skyrius, reikalaujamų rinkliavų dydžiu.
- 44 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Komisijos ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo turi būti pripažintas priimtinu, ir tiek, kiek Nyderlandų Karalystės argumentais ginčijamas nurodytas įsipareigojimų neįvykdymas, reikia nagrinėti šio ieškinio tinkamą pagrindimą nagrinėjant ginčą iš esmės.

Dėl esmės

Šalių argumentai

- 45 Reikia nurodyti, kad šalių argumentai susiję su trimis aspektais: klausimu, ar kliudoma naudotis Direktyvoje 2003/109 įtvirtintomis teisėmis, klausimu dėl iš trečiųjų šalių piliečių reikalaujamų rinkliavų neproporcingumo ir iš trečiųjų šalių ir Sąjungos piliečių reikalaujamų rinkliavų palyginimu, taigi ir direktyvų 2003/109 ir 2004/38 palyginimu, kiek tai susiję su šių rinkliavų dydžiu.
- 46 Komisija neginčia nei rinkliavų už Direktyvoje 2003/109 numatytų leidimų gyventi išdavimą rinkimo principo, nei, nesant konkrečios direktyvos nuostatos, valstybių narių veikimo laisvės nustatant jų dydį. Vis dėlto ji mano, kad, atsižvelgiant į šios direktyvos 10 konstatuojamąją dalį, šių rinkliavų dydis turi būti pagrįstas ir teisingas ir jomis trečiųjų šalių piliečiai, kurie atitinka šioje direktyvoje nurodytas sąlygas, neturi būti atgrasomi nuo pasinaudojimo teise gyventi, jiems įtvirtintą minėtoje direktyvoje.
- 47 Nyderlandų Karalystėje trečiųjų šalių piliečių, prašančių ilgalaikio gyventojų statuso ar pateikiančių prašymą dėl leidimo gyventi šioje valstybėje narėje po to, kai jau yra įgiję šį statusą kitoje valstybėje narėje, mokamos sumos yra 7–27 kartų didesnės, nei numatytos Sąjungos piliečiams, kai nagrinėjami jų prašymai dėl leidimo gyventi. Anot Komisijos, šiomis didelėmis sumomis, kuriomis kliudoma pasinaudoti Direktyvoje 2003/109 įtvirtintomis teisėmis, pažeidžiamas šios direktyvos veiksmingumas.
- 48 Remdamasi Direktyvos 2003/109 2 konstatuojamąja dalimi Komisija tvirtina, kad pagal šią direktyvą rinkliavos turi būti „panašaus“ dydžio kaip ir rinkliavos, kurias turi sumokėti Sąjungos piliečiai, kurie naudojami savo teise į laisvą judėjimą, kad gautų panašius dokumentus. Šiuo atžvilgiu Komisija pripažįsta, kad trečiųjų šalių piliečių teisinė padėtis nėra tokia pati kaip Sąjungos piliečių padėtis ir kad jie nesinaudoja tokiomis pačiomis teisėmis. Vis dėlto, kadangi šios direktyvos tikslas yra toks pats kaip ir Direktyvos 2004/38, ji mano, kad neproporcinga tai, jog už panašius patikrinimus, atliekamus siekiant panašius tikslus, iš šių piliečių reikalaujamos rinkliavos yra kelis kartus didesnės už pagrįstomis laikomas rinkliavas, reikalaujamas iš Sąjungos piliečių taikant Direktyvą 2004/38. Taigi pastarojoje direktyvoje nustatytas maksimalus dydis turi būti laikomas svarbiu rodikliu nustatant teisingą dydį, kaip jis suprantamas pagal Direktyvą 2003/109, kuriuo suinteresuotieji asmenys nebūtų atgrasomi nuo prašymo, kuriuo siekiama įgyti ilgalaikio gyventojų statusą, pateikimo.
- 49 Siekdama pabrėžti šioje byloje nagrinėjamų rinkliavų neproporcingumą Komisija remiasi 2010 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus* (C-92/07, Rink. p. I-3683) 74 ir 75 punktais, kuriuose Teisingumo Teismas nusprendė, kad priėmusi ir palikusi galioti už leidimo gyventi šalyje išdavimą Turkijos piliečiams neproporcingas rinkliavas, palyginti su taikomomis valstybių narių piliečiams, Nyderlandų Karalystė pažeidė įsipareigojimus pagal Sąjungos teisę. Nagrinėjamoje byloje Nyderlandų institucijų reikalaujamos rinkliavos už Direktyvoje 2003/109 numatytų dokumentų išdavimą taip pat turi būti *a fortiori* laikomos neproporcingomis.

- 50 Nyderlandų Karalystė ginčija Direktyvos 2004/38 taikymą siekiant nustatyti „teisingos“ procedūros, paminėtos Direktyvos 2003/109 10 konstatuojamojoje dalyje, sąvoką. Anot jos, Direktyva 2004/38 yra vėlesnė nei Direktyva 2003/109 ir susijusi su skirtingais teisiniais santykiais. Iš tiesų, nors pagal Direktyvą 2004/38 išduotas leidimas gyventi yra tik patvirtinantis teises, nes Sąjungos piliečių pagrindinė laisvė laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje kyla iš pačios ESV sutarties, pagal Direktyvą 2003/109 išduotas leidimas yra suteikiantis teises.
- 51 Be to, minėta valstybė narė tvirtina, kad Komisijos ieškinyje neatsižvelgiama į Direktyvos 2003/109 priėmimo istoriją. Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai nusprendė nenumatyti nuostatos, susijusios su rinkliavų rinkimu, ir atmetė Komisijos pasiūlymą šiuo klausimu. Taigi jis pasirinko palikti valstybėms narėms teisę nustatyti pagal šią direktyvą renkamų rinkliavų dydį.
- 52 Anot Nyderlandų Karalystės, minėtas Sprendimas *Komisija prieš Nyderlandus*, negali būti taikomas šioje byloje. Pirma, nors Teisingumo Teismas nusprendė, kad byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas, nagrinėtos rinkliavos buvo neproporcingos, jis tai padarė remdamasis *standstill* taisykle, numatyta Sprendime Nr. 1/80, kurį 1980 m. rugsėjo 19 d. priėmė Asociacijos taryba, įsteigta 1963 m. rugsėjo 12 d. Ankaroje pasirašytu Turkijos Respublikos ir EEB valstybių narių bei Bendrijos susitarimu, kuriuo buvo įkurta Europos ekonominės bendrijos ir Turkijos asociacija ir kuris Bendrijos vardu buvo sudarytas, aprobuotas bei patvirtintas 1963 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimu 64/732/EEB (OL 1964, 217, p. 3685; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 11 t., p. 10), pagal kurią draudžiama numatyti naujus apribojimus atitinkamos valstybės narės teisės sistemoje. Antra, nors 1970 m. lapkričio 23 d. Briuselyje pasirašyto ir Bendrijos vardu sudaryto, aprobuoto bei patvirtinto 1972 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2760/72 (OL L 293, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 11 t., p. 41) papildomo protokolo 59 straipsnyje numatyta, kad turi būti palyginami iš trečiųjų šalių piliečių reikalaujamų rinkliavų ir iš Sąjungos piliečių prašomų rinkliavų dydžiai, toks palyginimas tarp Sąjungos piliečių ir trečiųjų šalių piliečių, ilgalaikių gyventojų, nenumatytas Direktyvoje 2003/109.
- 53 Minėta valstybė narė taip pat nurodo, kad Komisija neįrodė, jog trečiųjų šalių piliečiams trukdoma naudotis Direktyvoje 2003/109 įtvirtintomis teisėmis dėl reikalaujamų rinkliavų dydžio. 2006–2009 m. trečiųjų šalių piliečių prašymų dėl ilgalaikio gyventojų statuso suteikimo skaičius labai greitai išaugo ir tai niekaip neatskleidžia šių rinkliavų ribojamojo pobūdžio. Taip pat vien aplinkybė, kad prašymo dėl ilgalaikio gyventojų statuso atveju taikomos rinkliavos yra didesnės, nei numatytos Sąjungos piliečiams, prašantiems tokių pačių dokumentų, pati savaime nėra kliūtis sinonimas. Be to, patikrinimas, kurį reikia atlikti trečiųjų šalių piliečių prašymų atveju, yra gerokai išsamesnis nei tas, kurį reikia atlikti prašant Sąjungos piliečiams.
- 54 Prašyme įstoti į bylą palaikyti Nyderlandų Karalystės reikalavimus Graikijos Respublika tvirtina, kad direktyvų 2003/109 ir 2004/38 tikslai yra skirtingi ir ji taip pat pažymi, jog skiriasi šiose direktyvose numatytos sąlygos ir procedūros.
- 55 Anot minėtos valstybės narės, siekiant nustatyti rinkliavas, reikalaujamas už ilgalaikiams gyventojams išduotą leidimą gyventi, būtina atsižvelgti, pirma, į administracinių paslaugų, skirtų ne vien teisės gyventi kontrolei, bet ir šių asmenų integracijai, kuri yra būtina sąlyga įgyti ilgalaikio gyventojų statusą, kainą ir, antra, į visos imigracijos valdymo nacionalinės sistemos finansinę pusiausvyrą, kaip į pagrindą, susijusį su bendruoju interesu.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 56 Pirmiausia reikia pastebėti, kad Nyderlandų Karalystės iš trečiųjų šalių piliečių reikalaujamos rinkliavos, kurios yra šios bylos objektas, yra nuo 188 iki 830 EUR.
- 57 Atsakydama į Teisingumo Teismo rašytinius klausimus Nyderlandų Karalystė paaiškino, ką atitinka reikalaujami dydžiai.

- 58 Taigi 201 EUR suma reikalaujama už Nyderlandų Karalystės trečiosios valstybės piliečiui išduotą ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi EB pagal Direktyvos 2003/109 8 straipsnio 2 dalį, – nuostatą, įtvirtintą jos II skyriuje. Šis leidimas yra išduodamas trečiųjų šalių piliečiams, įgijusiems ilgalaikio gyventojų statusą pagal šios direktyvos 4 ir 5 straipsnius bei 7 straipsnio 2 dalį.
- 59 433 EUR suma – tai rinkliavos, reikalaujamos iš trečiųjų šalių piliečių, kurie, jau įgiję ilgalaikio gyventojų statusą vienoje valstybėje narėje, pagal Direktyvos 2003/109 14 straipsnio 1 dalį prašo teisės apsigyventi Nyderlandų teritorijoje. Toks prašymas dėl leidimo apsigyventi apima ekonominės veiklos samdomo arba savarankiško darbo pagrindais vykdymą, studijas arba profesinį mokymą pagal šio straipsnio 2 dalies a ir b punktus.
- 60 Už prašymus dėl leidimo apsigyventi „kitais tikslais“, numatytais Direktyvos 2003/109 14 straipsnio 2 dalies c punkte, iš trečiųjų šalių piliečių reikalaujama 331 EUR.
- 61 Kalbant apie sumas, reikalaujamas iš trečiųjų šalių piliečių šeimos narių, kurie prašo išduoti leidimą apsigyventi Nyderlanduose pagal Direktyvos 2003/109 16 straipsnį, nacionalinės teisės aktuose skiriami prašymai, pateikti ilgalaikio gyventojų šeimos narių, kai šeima jau buvo sudaryta pirmoje valstybėje narėje, kurioje šis gyventojas įgijo savo statusą, ir prašymai, pateikti šeimos narių, kai ši šeima nebuvo sudaryta pirmoje valstybėje narėje. Nors pirmos kategorijos gyventojų atveju iš visų šeimos narių reikalaujama 188 EUR, antros kategorijos gyventojų atveju reikalaujama: 830 EUR iš pirmojo šeimos nario, kuris pateikia prašymą pagal minėtą 16 straipsnį, ir 188 EUR – iš visų kitų šeimos narių.
- 62 Kalbant apie valstybių narių pareigas pagal Direktyvą 2003/109, susijusias su iš trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių reikalaujamomis rinkliavomis už leidimų gyventi išdavimą, pirmiausia reikia priminti, kad jokioje šios direktyvos nuostatoje nenustatyta rinkliavų suma, kurios valstybės narės gali reikalauti už tokių dokumentų išdavimą.
- 63 Taigi, kaip nurodė Nyderlandų Karalystė, nors Komisijos pateiktame direktyvos projekte buvo numatytas leidimų išdavimas nemokamai arba už sumą, kuri neviršija rinkliavų ir mokesčių, reikalaujamų iš šalies piliečių už asmens tapatybės kortelės išdavimą, priimdamas Direktyvą 2003/109 Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė neįtraukti šios nuostatos į direktyvos tekstą.
- 64 Taigi nėra ginčijama, įskaitant ir Komisiją, kad valstybės narės gali leidimų gyventi pagal Direktyvą 2003/109 išdavimui taikyti rinkliavas ir kad nustatydamos šių rinkliavų dydį jos turi didelę diskreciją.
- 65 Vis dėlto Direktyva 2003/109 valstybėms narėms suteikta diskrecija šiuo atžvilgiu nėra neribota. Jos negali taikyti nacionalinės teisės aktų, dėl kurių gali kilti pavojus, kad nebus įgyvendinti tam tikra direktyva siejami tikslai ir todėl ji neteks savo veiksmingumo (šiuo klausimu žr. 2011 m. balandžio 28 d. Sprendimo *El Dridi*, C-61/11 PPU, Rink. p. I-3015, 55 punktą).
- 66 Taigi iš Direktyvos 2003/109 4, 6 ir 12 konstatuojamųjų dalių matyti, kad jos pagrindinis tikslas – trečiųjų šalių piliečių, ilgai gyvenančių valstybėje narėje, integracija. Kaip tai matyti iš minėtos direktyvos 18 konstatuojamosios dalies, ilgalaikių gyventojų ir jų šeimos narių teise apsigyventi kitoje valstybėje narėje, numatyta tos pačios direktyvos III skyriuje, taip pat siekiama padėti veiksmingai įgyvendinti vidaus rinką, kaip erdvę, kurioje visiems asmenims užtikrinamas laisvas judėjimas.
- 67 Tiek pirmajai trečiųjų šalių piliečių, kuriems taikomas Direktyvos 2003/109 II skyrius, kategorijai, tiek antrajai asmenų, kurių prašymams apsigyventi taikomas tos pačios direktyvos III skyrius, kategorijai šioje direktyvoje, visų pirma jos 4, 5, 7 ir 14-16 straipsniuose, įtvirtintos aiškios materialinės ir procesinės sąlygos, kurios turi būti įgyvendintos prieš atitinkamoms valstybėms narėms išduodant prašomus leidimus apsigyventi. Prašytojai iš esmės turi įrodyti, jog jie turi pakankamai išteklių ir sveikatos draudimą, kad netaptų našta atitinkamai valstybei narei, ir pateikti kompetentingoms institucijoms prašymą kartu su būtinais įrodymais.

- 68 Atsižvelgiant į Direktyva 2003/109 siekiamą tikslą ir ją įtvirtinamą sistemą, reikia pažymėti, kad jei trečiųjų šalių piliečiai įgyvendina direktyvoje įtvirtintas sąlygas ir laikosi joje numatytų procedūrų, jie turi teisę gauti ilgalaikio gyventojų statusą ir kitas teises, atsirandančias suteikus šį statusą.
- 69 Taigi, nors Nyderlandų Karalystė gali teisėtai taikyti rinkliavas už leidimų gyventi išdavimą pagal Direktyvą 2003/109, nustatydamą šių rinkliavų dydį ji neturėtų nei siekti, nei lemti kliūtis įgyti ilgalaikio gyventojų statusą, numatytą šioje direktyvoje, antraip būtų pažeistas šia direktyva siekiamas tikslas ir jos prasmė.
- 70 Rinkliavomis, kurios daro reikšmingą finansinę įtaką trečiųjų šalių piliečiams, atitinkantiems Direktyvoje 2003/109 numatytas sąlygas šiems leidimams apsigyventi gauti, iš šių piliečių galėtų būti atimta galimybė pasinaudoti teisėmis, numatytomis šioje direktyvoje, o tai prieštarautų jos 10 konstatuojamajai daliai.
- 71 Taigi, kaip matyti iš šios konstatuojamosios dalies, procedūros taisyklės, kuriomis reguliuojamas prašymų suteikti ilgalaikio gyventojų statusą nagrinėjimas, neturi būti priemonė kliudyti pasinaudoti teise apsigyventi.
- 72 Atsižvelgiant į Direktyvos 2003/109 II skyriuje trečiųjų šalių piliečiams suteikiamų teisių ir III skyriuje nustatytų teisių glaudų ryšį, tie patys teiginiai taikytini kalbant apie pagal šios direktyvos 14-16 straipsnius trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių pateiktus prašymus dėl leidimo apsigyventi kitoje valstybėje narėje nei ta, kuri suteikė ilgalaikio gyventojų statusą.
- 73 Darytina išvada, kad tiek, kiek Nyderlandų Karalystės iš trečiųjų šalių piliečių reikalaujamomis didelėmis rinkliavomis gali būti kliudoma pasinaudoti Direktyvoje 2003/109 įtvirtintomis teisėmis, dėl Nyderlandų teisės aktų nepasiekiamas šios direktyvos tikslas ir ji netenka veiksmingumo.
- 74 Be to, reikia pažymėti, kad, kaip buvo priminta šio sprendimo 65 punkte, Nyderlandų Karalystės diskrecija nustatyti iš trečiųjų šalių piliečių reikalaujamų rinkliavų už leidimų gyventi išdavimą pagal Direktyvos 2003/109 II ir III skyrius dydį nėra neribota ir dėl to remiantis ja negalima reikalauti rinkliavų, kurios būtų pernelyg didelės, atsižvelgiant į jų reikšmingą finansinę įtaką šiems piliečiams.
- 75 Iš tiesų remiantis proporcingumo principu, kuris yra vienas iš Sąjungos teisės bendrųjų principų, priemonės, numatytos nacionalinės teisės aktais, kuriais į nacionalinę teisę perkelta Direktyva 2003/109, turi būti tinkamos šiais teisės aktais siekiamų tikslų įgyvendinimui užtikrinti ir neviršyti to, kas būtina jiems pasiekti.
- 76 Žinoma, negalima atmesti, kad su Direktyva 2003/109 susijęs trečiųjų šalių piliečiams taikomas rinkliavų dydis gali skirtis, atsižvelgiant į prašomo leidimo apsigyventi rūšį ir į patikrinimus, kuriuos valstybės narės dėl to turi atlikti. Kaip matyti iš šio sprendimo 61 punkto, pačios šios direktyvos 16 straipsnyje skiriamas leidimo apsigyventi trečiosios šalies piliečio šeimos nariams išdavimas, nelygu, ar šeima buvo sudaryta valstybėje narėje, kuri suteikė šiam piliečiui ilgalaikio gyventojų statusą, ar ne.
- 77 Vis dėlto reikia pažymėti, kad nagrinėjamu atveju Nyderlandų Karalystės reikalaujamų rinkliavų dydžiai svyruoja taip, kad minimalus dydis maždaug 7 kartus viršija rinkliavą, mokėtiną už asmens kortelės išdavimą. Nors Nyderlandų piliečių ir trečiųjų šalių piliečių bei jų šeimos narių, kuriems taikoma Direktyva 2003/109, padėtis nėra tokia pati, toks skirtumas rodo, kad taikant ginčijamus nacionalinės teisės aktus nagrinėjamu atveju reikalaujamos rinkliavos yra neproporcingos.
- 78 Kadangi rinkliavos, kurių Nyderlandų Karalystė reikalauja remdamasi Direktyvą 2003/109 įgyvendinančiais nacionalinės teisės aktais, pačios savaime yra neproporcingos ir jomis gali būti trukdoma pasinaudoti šioje direktyvoje įtvirtintomis teisėmis, nereikia nagrinėti Komisijos papildomo

argumento, jog reikėtų palyginti iš trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių pagal šią direktyvą reikalaujamas rinkliavas su rinkliavomis, kurios, remiantis Direktyva 2004/38, renkamos iš Sąjungos piliečių už panašių dokumentų išdavimą.

- 79 Todėl reikia konstatuoti, kad trečiųjų šalių piliečiams, prašantiems suteikti ilgalaikio gyventojų statusą Nyderlanduose, ir trečiųjų šalių piliečiams, kurie įgijo ilgalaikio gyventojų statusą kitoje valstybėje narėje nei Nyderlandų Karalystė ir prašo leisti pasinaudoti teise apsigyventi šioje valstybėje narėje, ir jų šeimos nariams, prašantiems leisti juos lydėti ar pas juos atvykti, taikydama per dideles ir neproporcingas rinkliavas, dėl kurių gali atsirasti kliūtis pasinaudoti Direktyvoje 2003/109 įtvirtintomis teisėmis, Nyderlandų Karalystė pažeidė įsipareigojimus pagal šią direktyvą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 80 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalauja. Pagal to paties straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą į bylą įstojusios valstybės narės pačios padengia savo išlaidas.
- 81 Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Nyderlandų Karalystės ir ši pralaimėjo bylą, Nyderlandų Karalystė turi jas padengti. Į bylą įstojusi Graikijos Respublika pati padengia savo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. Trečiųjų šalių piliečiams, prašantiems suteikti ilgalaikio gyventojų statusą Nyderlanduose, ir trečiųjų šalių piliečiams, kurie įgijo ilgalaikio gyventojų statusą kitoje valstybėje narėje nei Nyderlandų Karalystė ir prašo leisti pasinaudoti teise apsigyventi šioje valstybėje narėje, ir jų šeimos nariams, prašantiems leisti juos lydėti ar pas juos atvykti, taikydama per dideles ir neproporcingas rinkliavas, dėl kurių gali atsirasti kliūtis pasinaudoti 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvoje 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso įtvirtintomis teisėmis, Nyderlandų Karalystė pažeidė įsipareigojimus pagal šią direktyvą.**
- 2. Priteisti iš Nyderlandų Karalystės bylinėjimosi išlaidas.**
- 3. Graikijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.